

Додаток
до розпорядження голови обласної
державної адміністрації
30.11.2017 № 1248/2017-р

І Н Ф О Р М А Ц І Я

про сучасний стан та актуальні проблеми збереження
об'єктів культурної спадщини області

На території Хмельницької області перебуває на обліку 2896 пам'яток культурної спадщини, з них 256 пам'яток археології (11 національного значення), 255 пам'яток архітектури та містобудування (177 національного значення), 42 пам'ятки монументального мистецтва (1 національного значення), 2340 пам'яток історії (4 національного значення) та пам'ятка науки і техніки всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

До Державного реєстру нерухомих пам'яток України у 2013-2017 роках занесено 193 пам'ятки місцевого значення. Підготовлено облікову документацію на 290 об'єктів історії, мистецтва та архітектури для занесення їх до Державного Реєстру нерухомих пам'яток України. До переліків щойно виявлених об'єктів культурної спадщини протягом 2013-2017 років занесено 718 об'єктів.

У 2013-2017 роках було укладено 1654 охоронних договори на пам'ятки культурної спадщини, проте голови окремих сільських рад у Деражнянському, Новоушицькому та Ярмолинецькому районах відмовилися від підписання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти археології.

Особливо важливою є робота щодо встановлення меж пам'яток археології. На сьогодні винесено межі і виготовлено проекти меж території, зон охорони та режимів їх використання на 71 об'єкт археології. На виконання цієї роботи з обласного бюджету було виділено 276,5 тис. гривень.

Рішенням 28-ї сесії Хмельницької обласної ради від 26 грудня 2014 року № 14-28/2014 затверджено Програму збереження об'єктів культурної спадщини Хмельницької області на 2015-2020 роки. Торік на виконання завдань Програми з обласного бюджету виділено 900,0 тис.грн., з них на виготовлення науково-проектної документації, проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках архітектури національного значення Міська Брама та Замок у селищі Сатанів Городоцького району – 750,0 тис.грн., виготовлення Проекту зон охорони пам'ятки Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Пункти Дуги Струве – 100,0 тис.грн., а також 50,0 тис.грн. на Проект зон охорони пам'ятки архітектури національного значення Михайлівська дерев'яна церква у с. Зіньків Віньковецького району. На виведення з аварійного стану пам'ятки архітектури національного значення Казарми фортеці у м. Кам'янець-Подільський у 2017 році з обласного бюджету виділено 600,0 тис. гривень. Крім того, з обласного бюджету у 2015-2016 роках виділено 223,0 тис.грн. на коригування

проекту протиаварійних робіт на пам'ятку архітектури національного значення Флігель палацу у селищі Антоніни Красилівського району.

У м. Кам'янець-Подільський на виконання ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках архітектури національного та місцевого значення протягом 2013-2017 років з бюджетів різних рівнів виділено 33 466,7 тис. гривень. На проведення паспортизації та виготовлення облікової документації на пам'ятки архітектури з бюджету м. Кам'янець-Подільський виділено, а також залучено позабюджетні кошти на суму 176,6 тис. гривень.

Протягом 2015-2017 років активно проводяться заходи щодо виведення з аварійного стану пам'ятки архітектури національного значення Палацу у селищі Меджибіж Летичівського району. З обласного бюджету на проведення протиаварійних робіт та розроблення науково-проектної документації для реставрації з пристосуванням до сучасних потреб цього об'єкту у 2015 році виділено 1637,9 тис.грн., у 2016 фінансування збільшено до 7158,6 тис. гривень. Цьогоріч на проведення реставраційних робіт Палацу з обласного бюджету виділено та освоєно 2000,0 тис.грн., загальна вартість таких робіт становить 69 300, 0 тис. гривень.

Відповідно до доручення Президента України у 2016 році на проведення Реставрації пам'ятки архітектури місцевого значення Пушкінського будинку у м. Кам'янець-Подільський (міський будинок культури) за рахунок субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам виділено 5176,6 тис.грн., за рахунок субвенцій з обласного бюджету – 4000,0 тис.грн., а також забезпечено співфінансування з бюджету Кам'янець-Подільської міської ради у розмірі 555,3 тис. гривень.

У 2015 році з Державного фонду регіонального розвитку виділено кошти у розмірі 354,9 тис.грн. та проведено ліквідацію аварійного стану, консервацію, реставрацію та пристосування пам'ятки архітектури – Башти Нова Західна комплексу Старий Замок у м. Кам'янець-Подільський. Під час відкриття туристичного сезону у м. Кам'янець-Подільський торік відбулося відкриття Нової Західної вежі для відвідувачів Старої фортеці.

Гострою проблемою у сфері охорони культурної спадщини залишається відсутність фінансування на завершення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках архітектури національного значення, які розпочато у 2006-2008 роках. Зокрема, у Ярмолинецькому (Покровська церква-замок, с. Сутківці), Красилівському (Флігель палацу Потоцьких, селище Антоніни), Вінковецькому (Михайлівська дерев'яна церква, село Зіньків), Старокостянтинівському (Китайський будинок, село Самчики) районах та м. Старокостянтинів (Замок Острозьких).

Управлінням культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації через Центри надання адміністративних послуг зареєстровано 56 дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок, а також досліджень решток життєдіяльності людини на території області, видано 9 дозволів на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення (крім пам'яток архео-

логії) їхніх територіях та охоронних зонах, а також 14 погоджень відчуження або передачі пам'яток місцевого значення їхніми власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління.

З метою забезпечення професійного вирішення питань дослідження, охорони, реставрації, відтворення об'єктів культурної спадщини, збереження традиційного характеру середовища населених місць при управлінні культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації у 2006 році було створено Консультативну раду з питань охорони культурної спадщини у Хмельницькій області як дорадчий орган. Протягом 2013-2017 років відбулося 43 засідання, радою розглянуто 202 питання щодо об'єктів культурної спадщини.

Одним з найбільш актуальних питань охорони та забезпечення належного збереження пам'яток культурної спадщини сьогодні є майнові відносини, зокрема, визначення власника та балансоутримувача пам'яток. Особливо це питання стосується цільового використання коштів на збереження, виготовлення облікової документації, проведення ремонтних та реставраційних робіт на пам'ятках, які не перебувають у власності сільських, селищних та міських рад. Пам'ятки, незалежно від категорії, мають мати власника та визначену грошову оцінку.

Найбільш типовими порушеннями у сфері охорони історико-культурної спадщини на території області є проведення земляних робіт, робіт із благоустрою територій, будівництво в історичних ареалах та охоронних зонах пам'яток без відповідних дозвільних документів та погодження центрального органу охорони культурної спадщини. У 2013-2017 роках видано 15 приписів щодо усунення порушень законодавства у сфері охорони культурної спадщини у Хмельницькому, Новоушицькому, Летичівському, Городоцькому районах, містах Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Ізяслав.

До списку історичних населених місць України включено 24 населених пункти області, які зберегли повністю або частково історичний ареал. Історичні ареали визначаються одночасно з розробленням історико-архітектурного опорного плану. На території області історико-архітектурні опорні плани затверджено у містах Кам'янець-Подільський, Старокостянтинів, Шепетівка, Волочиск, Городок, Деражня, селищах Сатанів та Білогір'я. Крім того, на розгляді Міністерства культури України знаходяться історико-архітектурні опорні плани міст Хмельницький, Славути та Дунаївці. Досі не виготовлено історико-архітектурні опорні плани ще у 13 населених пунктах області, віднесених до історичних населених місць України.

Заступник голови – керівник
апарату адміністрації

Ю. Бирка